

Delavec izhaja vsak petek
z datumom naslednjega
dne. — Naročnina za celo
leto K 32.—, za pol leta
K 16.—, za četrt leta K 8.—.
Posamezna številka 50 vin.
Naročnina v inozemstvo
sorazmerno več.
Pošiljajte na uredništvo in
upravnništvo
Ljubljana, Šelenburgova
ulica št. 6. II. nadstr.
Telefon št. 225.

DELAVEC

Rokopisi se ne vračajo. —
Inserati se zaračunavajo,
milimeter vrstica in si-
cer pri enkratni objav-
i po 85 vinarja, pri trikrat-
ni po 80 vinarja, pri šest-
kratni po 75 vin., pri celo-
letnih objavah po 70 vin.
za vsakokrat. — Za razne
izjave itd. stane mm vrstica
K 1.— Reklam. so poš-
tine proste. — Nefrankira-
na pisma se ne sprejemajo.

Socijalna zakonodaja.

Za delavstvo je gotovo socijalna zakonodaja silno velikega pomena. O tem med delavstvom ni prav nobenega dvoma. Zakaj velik del stremilenta organiziranega delavstva gra za tem, da se ta vitalna zadeva reši v prid delavstva.

Mi smo prinesli iz prejšnje države nekaj socijalne zakonodaje, ki se je dala izvesti oziroma nadaljevati le na ta način, da je delavstvo in njegovi zastopniki takoj po prevratu v vladi in drugod naodločene zahtevali, da se mora, dokler ni več mogoče, ohraniti vsaj to, kar smo imeli. Na ta način se je rešilo vse, le železničarske socijalne zahteve v tem smislu še niso rešene.

Ker je v Jugoslaviji socijalna zakonodaja razmeroma neopolna, je za nas že to precejšnja pridobitev. Nikakor ne moremo biti z dosedanjimi uredbami zadovoljni. Socijalna zakonodaja se mora še izpolniti in čim močnejši bomo, tem boljša bo socijalna zakonodaja.

Bolniško zavarovanje je bilo pred vojno slabo, slabo je še danes zlasti zaradi tega, ker niso reformirali po draginskih razmerah, da si smo to opetovano zahtevali, da naj se zvišajo podpore in eventualno tudi prispevki, da bo bolnik dobil vsaj nekaj večjo bolniško podporo. Upamo, da se to v kratkem uresniči. Nižno potrebno je tudi bilo, da so se bolniške blaginje združile. Prejšnje posamezne bolniške blaginje niso mogle sto-

riti prav nič za bolnike, ki so potrebovali temeljitega zdravljenja. Sedaj, ko so vse te blaginje spojene v velik zavod, se lahko reši marsikateri delavec, delavko gotovo smrti. Tudi podpore, ki so prej znašale po 1, 2 ali 3 K, znašajo sedaj večinoma po 5 K, da si se prispevki niso razmeroma zvišali.

Namen bolniškega zavarovanja pa mora biti, da se še bolj izpopolni, v področju bolniške blaginje se mora izvesti tudi zavarovanje za onemoglost in starost. Vrhutega je pa vladal v posameznih malih blaginjah silen nered. Podjetniki niso plačevali prispevkov, zdravnikov ni bilo itd., zato ni bilo čudno, če blaginje niso mogle nič drugega koristiti zdravstvu delavstva, kakor da so plačevale tisto krono bolniščinine. In če pomislimo, da so prejšnji gospodarji podpisali vojna pogoja kar brez glave, je jasno, da so morali prenehati s takim gospodarstvom. Naš namen mora biti ta, da okrepiamo te zavode, da jim damo zdravo podlago, da bodo več koristile delavstvu kakor doslej: to je pa mogoče le tedaj, če delavstvo sodeluje, če pomaga, da odpravijo, kar ni bilo prav in če dajo tem blaginjam, ki se bodo izpopolnile v socijalno zavarovalne zavode, moralno in materialno podporo, ker le s sodelovanjem delavstva, organizacij bo mogoče premagati velike ovire, ki so na poti.

Socijalna zakonodaja je v današnjih razmerah, ko mora delavec naravnost poginiti, če se socijalne uredbe ne izpo-

polnijo, kadar oboli onemore ali se postara. Blizajo se volitve v konstituantno, če bo delavstvo močno zastopano v parlamentu, se bo ustava in zakoni izvedla v prid delavstva, če se bo pa delavstvo cepilo, tedaj bo doživelo poraz in meščanstvo bo samo sklepalo nove postavbe. To bi bilo usodno za delavstvo.

Kongres kovinarjev.

Celo vrsto kongresov in konferenc do sedaj ni prineslo prav nobenih rezultatov. Kdor je bil naučen na prejšnje kongrese delavstva, ki so mnogokrat opravili ogromno delo, se danes začuden vprašuje, odkod ta duševna revščina, ki je zadnje mesece v modi. V prejšnjih časih so organizacije, ki so pripravljale kak kongres, po več mesecev zbirale material ter objavljale različne nasvete po svojem časopisu. Debata, ki se je razvila ob takih prilikah, je dala zastopnikom na kongresu gradivo, iz katerega so črpali potreben material za sklepanje o važnih delavskih in organizacijskih vprašanjih.

Kako pa je danes? „Nekdo“ v Belgradu se spomni, da obstoje na Hrvaškem in v Sloveniji delavske organizacije. Z mandatom, ki ga dobi kjerkoli, se odpelje v Zagreb, tam gre med članstvo in uprizarji majhno revolucijo ter v pomirjenje predlaga odboru, naj skliče shod, kjer bo pomirjevalno vplival na člane. Na ljubo gostu skličejo shod, in gost ima priliko povedati, da so v Belgradu delavske plače še enkrat večje, draginja pa tudi ni mnogo

LISTEK.

Alb. Lajovic:

Knjige, časopisi in čitanje.

(Dalje.)

Najbolj pristopno in najbolj izrazito lepoto naide slovenski bralec v onih pisateljskih delih, ki so jih naši prepovedniki zavili iz domačih studencev naše vaške modrosti, iz katerih veje pravi duh mile domovine, iz katerih čutimo, tako kakor so nam jih podali utrip slovenskega srca, ki bile v soglasju z vsemi onimi našimi predniki, ki so se trudili od pamtikev do današnjih dob za človečanstvo našega naroda. To so dela, v katerih veje sapica naroda, dela, pisana v posebnem lahkem narodnem jeziku, ki se odlikuje iz izredno prožnostjo, jasnostjo in silo! Misel, ideta, iedro je v njih izraženo posebno lahko, a kljub temu z zadostnim poudarkom, in vendar najdemo med idejo in pesniškim izrazom popolno harmonijo! In to občuti slovensko duša takoj. Kaj ste si mislili, ko ste prebrali Jurčičevega »Desetega brata« ali Tavčarjevo povest »Ivan Solnce«? Ali vam ni prišlo na misel, da je modrova-

nie desetega brata in viteza Ivana Solnce samo posledica vseh onih stremilov po izpopolnjenju človeka, za katera se je prizadeval naš narod od tedaj, ko ga je pred 1200 leti podjarmlil mogočni sosed Nemec telesno in od tedaj, ko se je Primož Trubar trudil, da bi rešil naš narod vsaj duševnih spon. Doba reformacije nam je rodila prve slovenske tiskane knjige, — doba reformacije je mešnik, kjer se je obrnila pot našega naroda proti — solncu. S te poti nas ne spravi nobena sila več in naj se še toliko trudi.

In če čitate Cankarjeve »Podobe iz sanj« ali ne občutite neke posebne vrste žalosti, ali se ne čutite sami kot jetnika, ki je zaprt s pisateljem vred v ogromnem stolpu s padajočim stropom, ki preti streljati našo dušo, a duša pa je trdno prepričana, da razpade stolo preje, zato ker je postavljen na temelju krivice in nasilja, jetnikova duša, duša našega naroda, pa je zdrava, nepokvarjena. Vse te žalostne pripovedke in razmišljanja rado posluša slovensko uho, žalostne slike rado gleda slovensko oko. Pa ne morda zato, ker drugod ne pozna takih zgodb, toda zato, ker jih take, kot jih je Cankar pojmlil, povedal in raztolmačil, rad bere slovenski bralec, ker so

mu bližje, so vsled tega, ker imajo slovensko dušo, njegove, občuti jih skoro z istim ognjem kot pisatelj naš Ivan sam. Tako nam naši pisatelji razkrivajo s pomočjo narodove duše nove in nove svetove, da se more narod tešiti, čuditi, navdušiti, zasanjati, razmišljevati itd. Tega čitva se pod nobenim pogojem ne smemo ogibati, zakaj vsak, ki hoče in stremi biti dober človek mora biti v prvi vrsti dober Slovenec in kot dober Slovenec mora hoditi v šolo naših najboljših pisateljev. Razumeti mora njihove misli, zapopasti njihova stremiljenja, navzeti se njihovega duha, le tako bo mogoče, da si zgradi hišo svojega človečanstva, ki liubi brez izjem in poma-za, kjer je potreba.

Toda iz globočine svojih del in misli se še posebej povzpne samo oni slovenski pesnik in pisatelj, ki pozna tudi način, kako so drugi narodi iskali ideal človečanstva, kaj drugi smatrajo za resnico in bičje prave ljudske duše. Ta odsvit in primjeriava mu nokažeta pravo pot, ki jo mora hoditi, če hoče priti k svojemu človečanstvu, ki ga je našel v domači povestnici zapisane-ga. Vsak pesnik in pisatelj mora tedaj poznati svetovno literaturo.
(Dalje pril.)

večja kot v Zagrebu. Belgrajskemu delavstvu gre zato tako slabo, ker imajo seveda dobre voditelje.

Tako hvali dobro blago samo sebe in uspeh ne izostane. Starejši delavci sicer neverjetno odkimavajo, mlajši pa so z ozirom na „izenačenje plač“ če treba tudi za odstavitev svojih zaupnikov in postavitev tistih, ki se grejejo v milosti belgrajskega solca. Ko je poslednji akt zjedinenja gotov, se odpelje „delegat“ iz Belgrada proti Ljubljani. S seboj vzame iz Zagreba enega izmed pokornih. Tu je seveda situacija težja, med člane „delegata“ ne prideta tako lahko, posebno ker jih slovenski delavci dobro ne razumejo. Dobro je le to, da je življenje v Ljubljani štirikrat ceneje, kakor v Belgradu, „delegatoma“ se pa tudi nikamor ne mudi, ker doma organizacije „funkcionirajo“, če sta tam ali ne (ker jih nimajo). Ker imajo Slovenci precej druge navade, je seveda treba biti oprezen. Naša „delegata“ prideta „lojalno“ k odboru, kjer Zagrebčan pripoveduje strmečim sodrugom, kako je v Belgradu lepo za delavce. Belgrajčanu ni niti treba, da se sam hvali, Zagrebčan opravi vse potrebno za „ujedinenje“. Slovenci so bili prvi, ki so hoteli napraviti enotno fronto proti kapitalu, zato radi porabijo vsako priliko, da se dogovarjajo o tem vprašanju. Končni rezultat dogovora je, skliče naj se kongres, ki bo vse opravil. Tako se sklicujejo „gresi“, od slovenske strani so zastopane organizacije, iz Hrvatske na pol razbite organizacije, iz Srbije pa pridejo „delegati“, ki zastopajo organizacije v rezervi (na luni). Kakor rečeno, sklicuje se zopet tak kongres, to pot kovinarski. Vršiti bi se moral 1. oktobra 1920; po pripravah bi pa sodil človek, da se vrši šele drugo leto oktobra. Srbi ga sklicujejo, pa so dosedaj poslali šele en sam predlog k drugi točki dnevnega reda.

Ako pomislimo, da ima dnevni red kongresa sedem točk, potem je vprašanje, če bodo do drugega leta priprave končane. (Dalje prihi.)

Socijalizacija premogovne industrije.

Premog je nedvomno najvažnejši predpogoj za razmah in razvoj industrije. Vse države se trudijo z dalekosežnimi reformami, kako dvigniti produkcijo premoga in zagotoviti splošnosti važen vpliv na produkcijo in konsum premoga. Poleg Anglije se Nemčija najresnejše in kakor videti — dodala je iz vseh premogovnikov, izvzemši šleskih, predpisano množino antanti — najuspešnejše peča z vprašanjem socijalizacije in dviga premogovne industrije. Posebna komisija za socijalizacijo je pred kratkim izdala svoje novo poročilo, v katerem je posebne zanimivosti sledeči predlog, ki pomeni nov načrt, kako socijalizirati premogovnike.

Dosedaj so premog prodajali na svoj račun lastniki premogovnikov. Po novem načrtu pa mora vsak premogovnik oddati celo produkcijo premoga za lastno ceno državnemu premogovnemu svetu. Ki dobi na ta način izključni monopol za trgovanje s premogom in ki je edini upravičen določiti prodajne cene. Poleg produkcijskih stroškov dobe lastniki premogovnikov od državnega premogovnega sveta izplačane obresti in amortizacijske kvote za nove investicije, normalne, stalne obresti za obratni kapital, dalje posebne premije za zvišano produkcijo rudnika in za posebne socijalne naprave

v korist delavstva. Primerne premije dobe tudi delavci in nameščenci. Pri namenoma znižani produkciji se od navedenih plačil odtegne primerna kvota. Podjetniki morajo obrat izpopolniti iz lastne inicijative ali pa jih k temu prisili državni premogovni svet. Tudi, ako podjetniki investirajo kapital in izpopolnjujejo tehniko produkcije proti volji državnega premogovnega sveta, to je popolnoma na lasten riziko, dobe vendar primerne obresti in kvote izplačane, ako se naprave izkažejo dobre. Po teh določilih izgubi podjetnik vse interese stalno dvigati cene premoga, ker mu je trgovanje s premogom in trgovski dobiček odtegnjen. Tudi lastnik ne more produkcijskih stroškov vknjižiti previsoko, ker ga v tem oziru kontrolira državni premogovni svet. Edina pot, ki podjetniku preostaja, da zadovolji svojo strast po dobičku, je, da svoj obrat gospodarsko in socijalno izpopolni. S tem je dobičkaželjnosti, ki je tako kvarno vplivala na konsolidacijo narodnega gospodarstva, postavljen visok jež.

S tem načrtom je pripravljena pot k počasni razumni socijalizaciji, ki zagotavlja produktivnost premogovnikov in izključuje prevelik dobiček premogovnih baronov.

Rezultat stroge centralizacije.

V „Uradnem listu“ št. 104. z dne 11. septembra 1920 čitamo, da se je dne 27. avgusta 1920 vršilo zborovanje natakarev, hotelskih, kavarniških in gostilniških uslužbencev, na katerem je odbor podružnice v Ljubljani „Saveza kelnerskih radnika“ v Belgradu odstopil in da se je podružnica razšla.

Centralizacija po belgrajskem vzorcu se je kakor nam ta slučaj kaže, izjalovila.

In tak filiaško bi doživele vse naše strokovne organizacije, ki bi sledile mamljivim glasovom iz Belgrada.

Poleg drugih naših strokovnih organizacij se je svoječasno ustanovilo tudi „Osrednje društvo natakarev, hotelskih, kavarniških in gostilniških uslužbencev“. Organizacija se je lepo razvijala in je opravičevala k najboljšim nadam. Komunistu Vosporniku pa ni dala žilica miru toliko časa, dokler se je nekega lepega dne odpeljal v Belgrad in tam, ne da bi za to imel pooblastilo, slovenske natakare ujedini. Od tistega časa je po želji Belgrajčanov, ki imajo na vodstvo strokovnih organizacij in zlasti na vodstvo mezdnih pokretov patent, romal denar slovenskih natakarev do zadnjega vinarja v Belgrad. Dela in brige od strani „Saveza kelnerskih radnika“ v Belgradu za slovenske natakare ni bilo niti toliko, kolikor je črna za nohtom. Posledica tega je bila, da je zavladala med slovenskimi natakarki malodušnost in upravičeno nezaupanje. Članstvo se je razšlo, odbor tudi. Ostalo jim je le eno, namreč zavest, da so v Belgrad poslani tisočaki vrženi skozi okno. Natakarki v Ljubljani pa morajo danes zbirati po kronah, da plačajo dverano za shod in da si oživetvorijo svojo prejšnjo strokovno organizacijo „Osrednje društvo“.

Med tem časom so imeli natakarki v Belgradu stavko, katere je kakor na navadi vse stavke, ki jih vzamejo belgrajski praktikusi v roke, slavnostno obhajala. Tako je torej končalo ujedinenje natakarev na podlagi stroge centralizacije. Sedaj bi belgrajski komunisti še ostale strokovne organizacije radi ujedini na ta

način. Če pa mislijo, da je strokovno organizirano delavstvo v Sloveniji padlo na glavo, se motijo. Ako pa se morebiti najde na Slovenskem vseeno nekaj takih, ki bi se radi ujedini tako kakor to hoče Belgrad, jim tega nihče ne brani. Prepričani pa smo, da jih bo Belgrad kmalu „ozdravil“.

Interpelacija

narodnega poslanca sodruha dr. Milana Koruna na gospoda ministra za socijalno politiko

radi 8 urnega delavnika v podjetjih K. barona Borna.

Na ukaz poverenistva za socijalno skrb v Ljubljani z dne 24. februarja 1920, št. 1192, je odredilo okrajno glavarstvo v Kranju z odločbo z dne 27. februarja 1920, št. 3743, da naj se uvede za gozdne delavce na posestvu dr. Karla barona Borna pri Tržiču 8 urni delavnik.

S tem ukazom je poverenistvo za socijalno skrb ugodilo upravičeni zahtevi delavstva zaposlenega v lesni industriji barona Borna, ki se je nad eno leto borilo za to svojo pravico. Baron Borna ima na imenovanem svojem posestvu veliko lesno industrijo, v kateri je zaposleno mnogo delavcev. Dokler ni poverenistvo za socijalno skrb izdalo citirane, ga ukaza, kratil je delodajalec delavcem, posebnim enim, ki so zaposleni pri sekanju lesa, 8 urni delavnik, češ da za nje naredba o 8 urnem delavniku ne velja.

To stališče delodajalca ni bilo pravilno, kar ni nedvomno, da je na podlagi § 1 naredbe o delavnem času z dne 12. septembra 1919, prištevati tudi sekače lesa med delavce, za katere velja 8 urni delavnik, če se sekanje lesa vrši v šumskem industrijskem podjetju. In to je slučaj pri K. baronu Borna. Za druge delavce, zaposlene v taki industriji pa vprašanje 8 urnega delavnika sploh sporno biti ne more.

Neglede na to formalno edino pravilno stališče pa je zahteva sekačev po 8 urnem delavniku tudi s stališča zaščite delavcev več kot upravičena. Sekači vrše sila naporno in nevarno delo, ki v 8 urah dnevnega delavnega časa izžrepa njihovo moč popolnoma. V zimni, ko ima sekači ravno največ dela, na dan niti 8 ur ne traja: če morajo torej delavci delati več kot 8 ur morajo delati po noči. In to delo ponoči je seveda še veliko nevarnejše kot podnevi. Vsako zimo se dogajalo baš radi dela ponoči pri sekanju dreves obile nesreče, pri katerih gube delavci svoje zdravje in večkrat celo življenje.

Misliti bi torej bilo, da bo delodajalec s pravilno in socijalno edino pravično rešitvijo vprašanja 8 urnega delavnega časa v Bornovih šumskih podjetjih zadovoljen. Baron Borna je sicer morda res bil s to odločbo zadovoljen, zadovoljno pa ni bilo glavno poverenistvo za aerarno reformo v Ljubljani, ki ima državno nadzorstvo nad imenovanim posestvom.

Pritožilo se je na ministrstvo za socijalno politiko, ki je pritožbi z odločbo z dne 29. julija 1920, št. 9561, ugodilo in ukazal, da se soc. skrb v Ljubljani z dne 24. februarja 1920, št. 1192 razveljavilo vsled domankljivega postopanja, češ, da se niso ugotovila pred izdajo ukaza dejanske razmere — v koliko je namreč Bornovo podjetje smatrati za šumsko gospodarstvo industrijskega značaja in kakve kategorije delavcev, da so tam za-

poslene pri naslednjih nanogah tega obra-
ta. Šele na podlagi novih ugotovitev da
bo mogoče presoditi vprašanje 8 urnega
delavnika.

Ta rešitev min. za socialno politiko
se mi ne zdi pravilna. Kajti delanski po-
ložaj je iz akta toliko lasen, da se ve, da
se nahajajo na posestvu K. Borna žage
ltd. — da obstoji torej tamkaj šumska in-
dustrija. In če obstoji taka industrija velja
za njo 8 urni delavnik.

Ministrstvo bi torej moralo pritožbo
zavrnilo, ne pa ravno sedaj pred zimo
omogočiti delodajalcu, da do izdania nove
pravomočne odločbe kompetentnih oblasti
sili delavce zopet k nad 8 urnemu delu.

Čast mi je zato vprašati gospoda mi-
nistra za socialno politiko:

ali je pripravljen nemudoma narediti,
da stopi za vse delavstvo K. baron Bor-
novega šumskega Industrijskega podjet-
la zopet v veljavo naredba pov. za soci-
jalno skrb v Ljubljani z dne 24. februarja
1920, števil. 1192.

Naši mojstri.

V nedeljo, dne 8. t. m., so imeli načel-
niki raznih obrtnih združenj zborovanje, ka-
tero je sklical celjski očka Rebek. Dnevni
red je bil sicer zelo obširen, razprave pa
so dokazale, da so gospodom obrtnikom
vsa še tako važna vprašanja postranske-
ga pomena in da manjka še mnogo, pre-
den bodo v stanju, zapopasti pravi stan-
razmer. Glavno točko dnevnega reda je
tvoril osemurni delavni čas. Okoli tega
se je sukala vsa razprava. Odlikoval se
je v grmenju zoper osemurnik zlasti Re-
bek sam, sekundiral pa mu je Franchetti
iz Ljubljane. Upamo, da sta se ta dva go-
spoda zopet vsaj za nekaj časa izbruhala
in da bosta tudi v naprej kazala obrt-
nikom, kako neznansko trpita pri — vinu
in golažu.

Drugod in pri nas.

V Pragi je češkoslovaško ministrstvo
sklicalo posvetovanje zastopnikov delav-
skih strokovnih organizacij in organiza-
cije podjetnikov. Jedro razprav je tvorilo
vprašanje brezposelnosti. Minister za so-
cialno politiko dr. Vinter je dejal, da je
dosedanja brezposelnost izvirala v veliki
premeri zaradi razmer v produkciji, ki pre-
haja iz vojne produkcije v mirovno. Drugi
vzrok je bila demobilizacija.

Mnogo tisoč delavstva se je od vo-
jakov vrnilo, ni pa moglo vsled prehodne
produkcijske faze dobiti primerne dela.
Stagnacija v prodaji proizvodov, ki jo je
opažati v zadnjem času, je brezposelnost
le še povečala.

Interesira nas, kaj je ob tej priliki
predlagal tajnik strokovne komisije v
Pragi s. Tayerle. Prvič je dejal, naj se
brezposelnim kakor dosedaj nakazuje
brezposelna podpora. Nadalje naj se vse
potrebno ukrene, da se zakonitim potom
pride brezposelnosti v okoliščini. Zahteval je
tudi, da delodajalci brez povoda ne smejo
ustavljati obratov in brez sporazuma obr-
tatnih zaupnikov odpuščati delavcev. Po-
leg tega je bila njegova zahteva, popolna
prepoved dela čez normalni delavni čas,
izboljšanje dobave premoga industrijskim
obratom in da vlada z vsemi silami po-
spešuje stavbno industrijo ltd.

Komunisti v Belgradu pa pravijo:
„Proč z industrijo“.

Iz strokovne organizacije.

Tajništvo „Osred. društva usnarjev
in sorodnih strok“ v Ljubljani naproša
funkcionarje vseh krajevnih skupin, da

čimprej vpošljejo vsečasne izkaznice
članov, ki imajo že vplačanih 52 teden-
skih prispevkov. Za vposlanečasne
izkaznice se vrne članska knjižica. —
Novšak, tajnik.

Kovinarji.

Podružnice, ki še niso poslale pred-
loge h kongresu, naj jih pošljejo kmalu.

Predlogi in delegacije morajo biti po-
trjeni na članskih zborovanjih.

Do sedaj smo dobili resolucijo k
drugi točki dnevnega reda, to je zedinje-
nje, katero smo poslali na vse podru-
žnice. Takoj, ko dobimo predloge in resolucije
k nadaljnjim točkam dnevnega reda na
kongresu, jih bomo razmnožili ter poslali
na podružnice. Važna je zlasti četrta toč-
ka **Tarifna in strokovna politika**, o kateri
bo treba, da se razvije debata, iz katere
bodo delegacije črpali material za sklene
na kongresu. Predloge, katere bomo do-
bili od podružnic, bomo priobčili v „De-
lavcu“, katere naj članstvo pazno preštu-
dira. Osrednje tajništvo.

Od delavca.

Po sklepu seje centralnega odbora
usnarjev in sorodnih strok na slovenskem
ozemlju z dne 13. t. m. naznanjamo, da se
je enoglasno sklenilo kongres zedinjenja
toliko časa odgoditi, da se izvedejo vo-
litve v konstituantno; po volitvah smo pa
pripravljeni se dalje pomeniti o kongresu,
če se bodo hotele bratske organizacije
bratsko ujediniti, to je, da bodo vpošte-
vale tudi naše predloge glede federativ-
nega zedinjenja z najširšo pokrajinsko av-
tonomijo, to pa radi tega, ker naši člani
nikakor za enkrat niso pri volji sprejeti
strogo centralističnega sistema, ker ne
marajo za enkrat nobene nadvlade od ni-
kake strani v njihovih strokovnih organi-
zacijah. Obenem se je centralni odbor iz-
rekel za pravični proporcijni sistem v od-
borih, kar srbski sodrugi tudi zametava-
jo. — Tajništvo.

Zidani most. Tukajšnja podružnica
Osrednjega društva kemičnih delavcev in
sorodnih strok (cementni delavci) je imela
dne 29. avgusta 1920 izredni občni zbor,
na katerem so bili v odbor izvoljeni sle-
deči člani: Ilaš Ivan, predsednik; Šmid
Franc, nam.; Boch Julij, blaginik; Pan-
tner Anton, zapisnikar; Jeraj Alojzij Pe-
nak Karol in Fajfar Cecilija, odbor-
niki; Laznik Štefan in Perdik Vilibald, pred-
sednika. Novemu odboru želimo mnogo uspe-
ha pri njegovem delu.

Shodi.

Javen invalidni shod se vrši v ne-
deljo 19. sept. na Vrhniki v gostilni pri
Cernetu. Dolžnost vsakega invalida je,
da se tega shoda gotovo udeleži. — Pred-
sednik: Roš Edvard.

Tedenski pregled.

Stavke

v zasedenem ozemlju so zelo pogoste.
Posebno v Trstu se vrsti stavka za stav-
ko. Italijanski nacionalisti, katere imenu-
jejo „fašiste“, divjajo enkrat proti Slo-
vencem, drugič proti socialistom. Pred
tedni so oplenili celo vrsto slovenskih
podjetij, sedaj so se hoteli spraviti pa nad
socialiste. Velik boj so vodili zadnji teden

italijanski kovinarji.

Boj je bil tako oster kot dosedaj še
nikdar. Kapitalisti so hoteli delavstvo iz
svojih tovarnen izprejeti, ker so zahtevali
boljših plač. Delavci pa so s silo udrli v

tovarne, ter obratovali sami naprej. Pri-
družile so se jim tudi druge organizacije,
posebno pa kmetje, ki hočejo, da se od-
vzame zemlja posameznim veleposestni-
kom ter da se razdeli med kmečko delav-
stvo. Stavka po zadnjih vestih ni bila
uspešna, ker delavstvo ni imelo sredstev,
da bi tovarne obratovala naprej. Poleg
tega pa je italijansko vojaštvo nastopilo
z brutalno silo, v nekaterih mestih so
streljali celo s topovi. Vre pa tudi med
delavstvom na

Angleškem.

kjer se pripravljajo rudarji na stavko.
Železničarji in transportni delavci bodo
pa najbrže pomagali. Meščanske stranke
na

Češkem

delajo socialistom take preglavjce, da so
sklenili, da izstopijo iz vlade. Češko de-
lavstvo bo vedelo obračunat z vsemi, ki
mu nasprotujejo, kajti organizirani so do
zob.

Razno.

V Trzinu se je ob priliki pogajanj za
povišanje plač lesnim delavcem barona
Borna tiščal komunist Bučar med vrati in
se končno »zmazal«. Da, da, radikalizirati
v zatišju med delavci in na shodih je
stvar, katera je zelo poceni, stisniti pa rep
med noge tam, kjer je treba izpregovoriti
možato besedo, o prijatelj, to je nekaj
drugega, to naj opravijo drugi, ki niso ko-
munisti Bučarjeve vrste.

Zahvale.

Podpisani se zahvaljujem tovarišom
iz mestne plinarne v Mariboru za znesek
265 K kot pomoč v času moje bolezni.

Terš Vinko.

Podpisana sem ob priliki smrti mo-
jega moža prejela kot pomoč 73 K od de-
lavstva, zaposlenega v mlarni 363 K od
delavstva mestne plinarne v Mariboru.
Obojim se najtopleje zahvaljujem

Šerak Marija.

Obvestila.

Leše. Dopis, oziroma podatke tega
dopisa, ki je datiran z dnem 10. septem-
bra 1920, ne moremo porabiti, ker ni od
nikogar podpisan. Ako želite, da se vse-
bina dopisa porabi, tedaj naj se nam javi,
kdo je dopis poslal.

St. Lovrenc na Pohorju. Vsebine do-
pisa z dne 12. t. m. ne moremo priobčiti,
ker dopis ni od nikogar podpisan.

Izdajatelj in odgovorni urednik

IVAN TOKAN

Tiska „Učiteljska tiskarna“ v Ljubljani.

COSULICH-LINE = TRST-NEW-YORK =

Odptov parnikov iz Trsta:

20. septembra	PRESIDENT GRANT
8. oktobra	PRESIDENT WILSON
16. oktobra	BELVEDERE
31. oktobra	ARGENTINA
3. novembra	COLUMBIA

Odhod od Ljubljane 3 dni poprej.
Vozne liste prodaja in prostore za potnike iz Slove-
nije pripravlja edinole:

SIMON KMETEC, Ljubljana

Kolodvorska ulica 26.

UCITELJSKA TISKARNA

LJUBLJANA, Frančiškanska ulica št. 6.

registrirana zadruga z omejeno zavezo.

Tiskovine za šole, županstva in urade. Najmodernejše plakate in vabila - za shode in veselice.

LETNE ZAKLJUČKE

Najmodernejša uredba za tiskanje listov, knjig, brošur itd. itd.

STEREOTIPIJA LITOGRAFIJA.

Delavci, združujte in organizirajte se v strokovnih, političnih in gospodarskih organizacijah socialno demokratičnega delavstva! Torej na delo!

Sodrugji!

Zadružniki!

Vlagajte svoje prihranke v lastno hranilnico!!

Poštni čekovni račun št. 10.532.

Telefon interurban št. 178.

KONSUMNO DRUŠTVO ZA SLOVENIJO

sprejema v svojem hranilnem oddelku **hranilne vloge** in jih obrestuje po čistih 4%.

Večje hranilne vloge (nad tisoč kron), katerih vlagatelji se obvežejo, da dvignejo zneske iz te vloge šele po polletni odpovedni dobi, obrestuje po čistih 4 1/2%.

Za varnost hranilnih vlog jamči blagovna zaloga, ki znaša po polletni bilanci okrog 10 milijonov kron, društvena posestva, ki reprezentirajo vrednost nad 2 milijona kron, kakor tudi skladi, rezervni, deležni in dr.

Vloge sprejemajo in izplačujejo

vse podružnice Konsumnega društva za Slovenijo, ki so:

V Spodnji Šiški v Ljubljani; na Glincah pri Ljubljani; v Ljubljani: Bohoričeva ul., Sodna ul., Krakovski nasip; Rožna dolina (obč. Vič); v Trzinu na Gorenjskem; na Savi (obč. Jesenice) na Gorenjskem; na Jesenicah (pri Ferjanu); Koroška Bela-Javornik; Borovnica; Radovljica; Kranjska gora; Mojstrana; Celje; Šoštanj; na Koroškem: Guštanj, Prevalje, Mežica, Črna L., Črna II., Pliberk; Maribor; Litija; Št. Lovrenc na Pohorju; Kamnik; Pragersko; Križe pri Trzinu; Sv. Ana pri Trzinu; Gorje pri Bledu; Store pri Celju; Fala nad Mariborom; Ruše nad Mariborom; Rogaška Slatina; Radeče-Zidanmost; Poljčane.

Še podrobnejša pojasnila podajajo zaupniki v navedenih podružnicah ali pa osrednja pisarna Konsumnega društva za Slovenijo, ki je v Ljubljani, Spodnja Šiška, Kolodvorska cesta 208.

Pisma naj se pošilja pod naslovom: Ljubljana, poštni predal 13.

Društvo ima na razpolago poštne položnice, s katerimi zamorejo vložniki denarne pošiljke pošiljati tudi naravnost v osrednjo blagajno.

Proletarci, vseh dežel, združite se!

ZADRUŽNA BANKA V LJUBLJANI, DELNISKA DRUŽBA.

Ljubljana, avgusta 1920.

Vabilo na subskripcijo delnic!

Gospod minister trgovine in industrije je s svojim rešenjem z dne 6. avgusta 1920 IV, št. 1745 dovolil podpisanim koncesionarjem, da smejo osnovati delniško družbo pod imenom

Zadružna banka.

Banka je upravičena izvrševati sledeča opravila: ustanavljati konzumne in produktivne zadruge, pospeševati njih razvoj z dovoljenjem kredita, posredovati jim nakup in prodajo blaga in surovin, nadalje posredovati med njimi denarno podporo. Dalje eskomptovati, reeskomptovati menice, dovoljevati akceptni in kontokorentni in drugi kredit, nakupovati in prodajati blago in surovine vseh vrst, vrednostne papirje, valute, dajati posojila vseh vrst i. t. d.

Delniška glavnica znaša K 5.000.000.—, razdeljenih v 12.500 delnic po K 400.—.

Delnice se emitirajo po kurzu K 400.— komad in za vsak komad K 20.— več, da bodo tako ustanovni stroški kriti.

Delnice se bodo izdajale po K 400.—, po K 2000.— in po K 4000.—.

Na subskribirane delnice odpadajočo glavnico je treba plačati do 20. septembra t. l. pri zavodu, kjer se je subskripcija vršila.

Subskripcijske pole so na razpolago pri podpisanih zavodih.

Subskripcija se zaključi 20. septembra ob 12. uri opoldne.

Nakupovalna zadruga
za konzumne in produktivne zadruge
in zavode v Ljubljani

r. z. z. o. z.

Splošno kreditno društvo
v Ljubljani.

Ljudska tiskarna d. d.
v Ljubljani.

Konzumno društvo za Slovenijo

r. z. z. o. z.
v Ljubljani.

„Sloga“ nakupovalna in prodajalna zadruga
r. z. z. o. z.
v Ljubljani.

„Ljudski dom“ r. z. z. o. z.
v Mariboru.